

L'autora de la novel·la 'Matar un rossinyol', de 89 anys, va morir ahir a la petita localitat de Monroeville, a l'estat d'Alabama, on va viure gairebé tota la vida

Mor Harper Lee

Lluís Lloret
BARCELONA

Hi ha uns quants exemples d'autors que han passat a la història de les lletres gràcies a una sola obra. Perquè no en van escriure cap més o perquè de les poques més que van publicar no se'n va parlar tant. Luis Martín-Santos només va escriure l'excel·lent *Tiempo de silencio*. John Kennedy Toole va ser l'autor d'*Una confabulació d'imbècils*, tot i que té una obra més. No gaire gent dirà de memòria algun altre títol de J.D. Salinger a banda d'*El vigilant en el camp de sègol*.

Nelle Harper Lee, que tenia en comú amb Salinger l'aïllament voluntari, el fet de no concedir entrevistes, va ser coneguda durant dècades per *Matar un rossinyol*, publicada el 1960. Justament el 2015 es va publicar *Vés i aposta un sentinella* (Edicions 62), una seqüela que va escriure els anys cinquanta i que va veure la llum en ser-ne localitzat el manuscrit.



Harper Lee el 2007, en una de les seves escasses aparicions públiques ■ LARRY DOWNING / REUTERS

Durant la dècada dels cinquanta es va traslladar a Nova York, on va conèixer Truman Capote

Harper Lee va néixer el 1926 a Monroeville, Alabama, una localitat petita on va viure gairebé tota la vida. El 28 d'abril d'aquest any hauria fet els 90.

Com la protagonista de *Matar un rossinyol*, que té molts aspectes autobiogràfics, era filla d'un advocat. I descendent del famós general confederat Robert E. Lee. Va estudiar dret i durant la dècada dels cinquanta es va traslladar a Nova York per treballar en una companyia aèria. Va ser amiga de Truman Capote, de qui també va aprofitar records d'infantesa a *Matar un rossinyol*. El 1961 va guanyar el Pulitzer i el 1962 es va estrenar la versió cinematogràfica de l'obra, dirigida per Robert Mulligan i

protagonitzada per Gregory Peck i Mary Badham.

La novel·la és un al·legat en favor de la justícia, de la igualtat i, especialment, contra el racisme. Durant l'època de la Gran Depressió, un advocat defensa un home negre acusat de violar una dona blanca. Tot i que l'advocat, inspirat en el pare de Harper Lee, és un home respectat a la comunitat, que defensava en el judici un negre li comporta un seguit de problemes.

En el que sí que l'autora va ser més prolífica va ser en la publicació d'articles de premsa, que va escriure de manera més o menys continuada entre el 1961 i el 2006. Una de les seves frases que van fer fortuna és "l'autèntica valentia és quan saps que ho tens tot en contra abans de començar i, tot i això, comences", un concepte que mostra una pinzellada de la filosofia grisa del sud més profund dels EUA. Grisa com l'uniforme dels confederats que duia l'avantpassat d'aquesta bona i peculiar autora. ■

La 'iaia' de l'escena de Catalunya

L'actriu Montserrat Carulla rep un homenatge en el retorn al Borràs

Jordi Bordes
BARCELONA

Montserrat Carulla va agafar tothom amb el peu canviat quan va dir que es retirava dels escenaris. De fet, ho va dir quan el seu fill, Roger Peña, li acabava d'escriure (sense que ella en tingués coneixement) una peça pensada per a ella: *Iaia!!* No s'hi va poder resistir i va estrenar-la al Temporada Alta i, tot seguit, va fer estada al Romea. Tothom volia acomiadar-se de l'actriu i les funcions no s'acabaven mai. Ahir, li van agrair la

tercera temporada a Barcelona (al 2014 també va fer estada al Goya), fins al 28 de febrer. Ella és la protagonista de *Iaia!!* I l'èxit i els càlids aplaudiments l'erigeixen com la iaia de l'escena de Catalunya.

L'actriu Sílvia Belli va dirigir unes breus però sentides paraules fent notar el compromís per les dones, per la democràcia i també per la llengua i la independència de Catalunya. Efectivament, responia Carulla en el seu torn de paraules "les cares que veig a platea són com si les conegués perquè són les del meu poble que camina cap a la democràcia i la llibertat: cap a la independència".

A la platea, a part d'un bon grup d'actors i com-



L'actriu Montserrat Carulla, ahir al vespre, agraint l'homenatge. ■ JOSEP LOSADA

panyes d'escena de Carulla (que va debutar fa més de 50 anys amb la comèdia *Soparem a casa*) també hi van assistir el conseller de Cultura, Santi Vila, a més de veus molt representatives d'ERC (com Marta Rovira) o de la societat civil independentista (amb Jordi Sánchez, de l'ANC). L'autor, director i fill, Roger Peña, admetia que la seva mare "és un Mihura", sempre aguanta tots els embats. Sílvia Belli aventurava un viatge a les Bahames. L'Ítaca de la iaia de l'escena de Catalunya no és altra que la independència. No és casualitat el títol del seu segon llibre de memòries: *Bon cop de falç* (Ara Llibres, 2015). ■